

UNIVERSITATEA DE STAT DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT

Cu titlul de manuscris

C.Z.U.: 796.333.015(043.2)

BULAI Veaceslav

**DEZVOLTAREA CREATIVITĂȚII LA RUGBIȘTII ÎNCEPĂTORI
ÎN CADRUL ANTRENAMENTULUI SPORTIV**

Specialitatea 533.04. Educație fizică, sport, kinetoterapie și recreație

Rezumatul tezei de doctor în științe ale educației

CHIȘINĂU, 2024

**Teza a fost elaborată în cadrul Catedrei Management
Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport**

Conducător științific:

DORGAN Viorel, doctor habilitat în științe pedagogice, profesor universitar,

Consultant științific:

BUDEVICI-PUIU Anatolie, doctor în istorie, profesor universitar

Referenți oficiali:

CIORBĂ Constantin, doctor habilitat în științe pedagogice, profesor universitar

BRAGARENCO Nicolae, doctor în științe pedagogice, conferențiar universitar

Consiliul Științific Specializat:

MANOLACHI Veaceslav, **președinte**, doctor habilitat în științe pedagogice, profesor universitar

ONOI Mihail, **secretar științific**, doctor în științe pedagogice, conferențiar universitar

ABALAȘEI Beatrice Aurelia, doctor în psihologie, profesor universitar (România)

TĂBÎRȚA Vasile, doctor în științe pedagogice, conferențiar universitar

SÎRGHI Serghei, doctor în științe pedagogice, conferențiar universitar

Susținerea publică a tezei va avea loc la 27.02.2024, ora 14.00 în ședința Consiliului Științific Specializat D 533.04-23-141 din cadrul Universității de Stat de Educație Fizică și Sport. Adresa: or. Chișinău, str. Andrei Doga 22, Sala Mică a Senatului (bir. 105).

Teza de doctor și rezumatul pot fi consultate la Biblioteca Științifică a Universității de Stat de Educație Fizică și Sport și pe pagina web a ANACEC.

Rezumatul a fost expedit la _____ 2024

Secretar științific

al Consiliului Științific Specializat:

doctor în științe pedagogice, conferențiar universitar

ONOI Mihail

Conducător științific,

doctor habilitat în științe pedagogice, profesor universitar

DORGAN Viorel

Consultant științific,

doctor în istorie, profesor universitar

BUDEVICI-PUIU Anatolie

Autor

BULAI Veaceslav

© BULAI Veaceslav, 2024

CUPRINS

1. REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII.....	4
2. CONȚINUTUL TEZEI.....	8
1. Repere teoretico-metodologice ale dezvoltării creativității la rugbiștii începători în cadrul antrenamentului sportiv	8
2. Coordonate metodologice și experiențiale de dezvoltare a creativității rugbiștilor începători.	10.
3. Demers experimental privind dezvoltarea creativității la rugbiștii începători în cadrul antrenamentului sportiv.....	15
3. CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI	21
4. BIBLIOGRAFIE	24
5. LISTA PUBLICAȚIILOR AUTORULUI.....	26
6. ADNOTARE (în română, rusă, engleză)	27

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea temei de cercetare și importanța problemei abordate. Dezvoltarea învățământului modern este dominată de tendința de umanizare a conținutului său, precum și a formelor și metodelor de predare și instruire a elevilor, ceea ce a condus la creșterea interesului pedagogiei și psihologiei autohtone și străine pentru problema formării unei *personalități creative*. De o importanță deosebită este formarea *abilităților creative ale elevilor*, ceea ce face necesară identificarea esenței acestui proces. Preocupările numeroase pentru studiul creativității, pentru identificarea și utilizarea unor metode de antrenare și dezvoltare a creației, la nivel individual și de grup, sunt justificate de cerințele sociale actuale și de viitor.

Problema dezvoltării creativității a devenit o cerință de politică economică și de politică a educației. Această deschidere pentru creativitate și spiritele creative o anunță, cu mult timp în urmă, psihologul A. Stoica: o societate care stimulează creativitatea asigură cetățenilor săi patru libertăți de bază: libertatea de studiu și pregătire, libertatea de explorare și investigare, libertatea de exprimare și libertatea de a fi ei înșiși [7, 11, 17, 27].

Baza procesului de formare a abilităților creative ale elevilor în cultură fizică și sportivă se referă la: capacitatea de a opera cu un complex de opțiuni pentru rezolvarea unei sarcini motorii și capacitatea de a genera idei pentru a crea acțiuni motrice originale și constă în a introduce în procesul de predare/instruire a unui complex de sarcini motrice creative, a căror formulare și soluție independentă stimulează dezvoltarea a trei componente principale ale creativității la elevi: *motivația, gândirea productivă și imaginația* [1, 8, 15, 23].

Dezvoltarea capacităților creatoare este un proces continuu ce trebuie realizat pe tot parcursul antrenamentului sportiv, având în vedere factori cognitivi, caracteriali și sociali. Dezvoltarea acestui atribut esențial al personalității umane poate fi favorizat de următoarele condiții: mediul sportiv creativ, concretizat în folosirea modalităților adecvate care să conducă la fundamentarea procesului creator real.

Cu toate acestea, sfera sportului, inclusiv procesul instructiv-educativ ca verigă esențială, este reflectată din punctul de vedere al creativității în număr limitat de lucrări. Pentru o lungă perioadă de timp, profesorii de sport li s-au oferit „doar cele mai generale orientări în ascensiunea lor către creativitate” [19, p.93]. În acest context s-a susținut că deținerea *unui talent creativ* este lucru esențial pentru orice lider. Astfel, antrenorii creativi trebuie să caute energic noi probleme având astfel succes, îndeosebi cu privire la abordarea noilor provocări ce impun soluții în afara rutinei strategiilor de antrenament. *Creativitatea* este o resursă umană importantă, iar persoanele implicate într-un proces de antrenament trebuie să încerce să utilizeze această resursă prin crearea unei ambianțe în care talentele sportive creatoare să poată să exceleze prin performanță.

Descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemelor de cercetare

Cercetătorii ale căror lucrări au adus o contribuție neprețuită la *dezvoltarea creativității*, evidențiem C. Crețu [4], M. Ionescu [8], I. Moraru [9], I. Curășeva [25], E.P.Torrance [39], J. Kaufman [40] și alții. Creativitatea este greu de cercetat și provoacă multe controverse, întrucât domeniul empiric al faptelor legate de această problemă este foarte complex, aceasta, considerată în diverse concepte, potrivit lui G. W. Allport apare ca părți ale unui integru, pe care nimeni nu l-a putut asambla în întregime.

Analiza asupra tendințelor studiilor americane și europene ale creativității l-a condus la concluzia că a lua în considerare creativitatea din orice poziție - fie din poziția teoriei cunoașterii, fie din poziția teoriei personalității - duce inevitabil la contradicții insolubile. Prin urmare, atunci când și-a creat teoria creativității, pe care a numit-o teoria 4P, a încercat să generalizeze toate

aspectele înțelegerii creativității: o problemă care trebuie rezolvată creativ; procesul care duce de la formularea problemei până la rezultatul soluționării acesteia; produsul acestei decizii creative și, în sfârșit, calitățile personale ale creatorului.

Potrivit specialiștilor din domeniu [7, 9, 12, 15], toate aceste aspecte, în interacțiune cu condițiile de manifestare a gândirii creative, ar trebui să ofere o idee cuprinzătoare a creativității și a dezvoltării acesteia.

Mai mulți specialiști pedagogi [5, 19, 24, 29, 35], susțin că, de la naștere, copilul posedă doar o anumită potențialitate creativă, care sub influența procesului educativ și a mediului se dezvoltă spre noi nivele ale creativității exprimate prin originalitate și inventivitate.

La vârsta școlară mică suportul natural al creativității îl constituie însușirile psihice caracteristice: *activismul intelectual, receptivitatea vie, interesul de cunoaștere sporit, curiozitatea mereu activă (exprimată prin întrebări frapante, imaginație bogată, capacitate de a inventa, pasiune pentru fabulos, pentru mister); sensibilitate afectivă și sensibilitate la probleme (prezentă prin identificarea problemelor chiar și în cazul situațiilor ori lucrurilor aparent arhicunoscute; necesitatea de autoexprimare, succes și apreciere, îngrijite și exercitate anume în această perioadă prielnică dezvoltării lor, ele se cristalizează în trăsături durabile, iar purtătorul lor se manifestă în toate ca personalitate creativă.*

Fiind un complex de însușiri și aptitudini psihice care, în condiții favorabile, generează produse noi și de valoare pentru societate, creativitatea, ca formațiune complexă de personalitate, se formează și exersează cu metode cât mai adecvate structurii sale, metode care să acționeze pe tot parcursul școlarității elevului.

După cum menționează specialiștii I. Racu [10], I. Vasiliev [15], L. Vâgodschi [17], I. Ilin [21], prin *folosirea metodelor de creativitate în grup* se stimulează creația de idei, obținându-se nu numai suma ideilor, ci și altele generate sau îmbogățite. Este necesară lipsa cenzurii sau autocenzurii asupra ideilor, înlăturarea ideilor negative de orice fel, permanenta încărcare de a emite idei.

Sinectica este cea mai puternică dintre metodele de activare psihologică a creativității create în străinătate. Este o dezvoltare și îmbunătățire ulterioară a brainstorming-ului. Cu toate acestea, dacă metoda obișnuită de brainstorming este realizată de oameni care nu sunt instruiți în tehnici creative speciale, atunci sinectica implică o metodă de căutare a unei idei prin atacarea problemei apărute cu grupuri specializate de profesioniști, care utilizează diverse analogii și asociații.

Atunci când se utilizează sinectica, grupurile permanente (echipa), compoziția optimă de 5-7 persoane, (în cazul nostru rugby -7) sunt formate din sportivi pe diferite posturi, cărora li se învață tehnici inventive.

Problema dezvoltării abilităților creative ale elevilor este una dintre principalele probleme ale pedagogiei școlare, deoarece „fenomenul creativității elevilor” nu a fost încă studiat pe deplin și rămân întrebări legate de abilitățile creative ale unui sportiv rugbist începător. Sportivul începător este capabil de propria sa cunoaștere creativă multidimensională și de autorealizare. Într-adevăr, la această vârstă se păstrează, într-o mai mare măsură, trăsăturile sensibilității pentru dezvoltarea abilităților creative și a proceselor mentale aferente.

Analiza stării de fapt despre dezvoltarea creativității la sportivii rugbiști începători a contribuit la identificarea următoarelor **contradicții**:

- între necesitatea dezvoltării abilităților creative ale sportivilor rugbiști începători în cadrul activității de antrenament și lipsa suportului metodologic pentru organizarea acestui proces;

- între importanța utilizării condițiilor pedagogice eficiente de realizare a metodei sinectica în cadrul grupului și insuficiența cunoașterii de către antrenori, ce ar asigura dezvoltarea abilităților creative ale sportivilor rugbiști începători.

De aceea, cele expuse anterior ne-au permis să identificăm faptul că dezvoltarea creativității la rugbiștii începători în cadrul antrenamentului sportiv prin metoda sinectică este o problemă actuală, iar cercetarea ei ne va permite să obținem performanțe scontate.

În acest context, **problema cercetării** este: *Care sunt reperele psihopedagogice de utilizare a metodei sinectica pentru dezvoltarea creativității la rugbiștii începători în cadrul antrenamentului sportiv?*

Scopul cercetării: stabilirea demersurilor teoretice și metodologice de dezvoltare a creativității la rugbiștii începători.

Obiectivele cercetării:

- studierea teoriei și practicii dezvoltării creativității la rugbiștii începători în cadrul antrenamentului sportiv; conceptualizarea modelului de echipă creativă adaptată (ECA);
- constatarea nivelului de dezvoltare a creativității la rugbiștii începători;
- elaborarea *Programului experimental privind dezvoltarea creativității la rugbiștii începători prin aplicarea metodei Sinectica*;
- validarea experimentală a eficienței *Programului experimental de dezvoltare a creativității la rugbiștii începători prin aplicarea metodei Sinectica*.

Ipoteza cercetării. S-a presupus că elaborarea și implementarea *Modelului pedagogic de dezvoltare a creativității rugbiștilor începători prin metoda sinectica în cadrul antrenamentului sportiv*, precum și a *Programului experimental privind dezvoltarea creativității la rugbiștii începători prin aplicarea metodei Sinectica*, va contribui substanțial la creșterea nivelului pregătirii sportive a acestora.

Sinteza metodologiei de cercetare și justificarea metodelor de cercetare alese:

Dezvoltarea creativității prin metodele culturii fizice va duce la realizarea abilităților creative în alte domenii ale vieții. Sportul rugby va permite a păstra și întări „pregătirea psihologică”, care este o condiție importantă pentru dezvoltarea abilităților creative [35].

Cercetarea, în cazul nostru, a fost axată pe rezultatele investigațiilor din antrenamentul sportiv pe plan național și internațional, fiind analizate lucrările diversilor specialiști din domeniu și anume pe *jocul de rugby*, folosind rezultatele specialiștilor cu renume, cum ar fi: D. Badea [1], V. Constantin [3], V. Tăbîrța [13], M. Sahorova [33], A. Ross, A. Gill, J. Cronin [38], și alții.

Cercetătorul V. Tăbîrța [13] menționează că rolul important în cadrul antrenamentului sportiv, inclusiv și în jocul de rugby, îl joacă dozarea corectă a efortului fizic.

D. Badea [1] menționează că cunoașterea regulilor de joc și pregătirea fizică a arbitrilor nu este suficient pentru a dirija un meci de rugby, a aplica corect și imparțial prevederile regulamentului, arbitrul trebuie să posede cunoștințe aprofundate despre tehnica și tactica jocului care va permite anticiparea abaterilor de la regulament.

Esențele cercetării au fost dezvăluite în baza următoarelor metode: *la nivel epistemologic* - documentarea științifică, metoda inductiv-deductivă, analiza conceptuală și sinteza hermeneutică, raționamentul și argumentarea; *la nivel teoretic* - modelizarea experimentului pedagogic, observarea, colectarea datelor, prelucrarea matematică a datelor, interpretarea datelor; *la nivel hermeneutic* - sinteza interpretativă, sistematizarea și comentarea, deducerea; *la nivel praxiologic* - chestionarea, observarea, experimentul pedagogic, metode statistice de prelucrare a rezultatelor experimentului.

Noutatea și originalitatea științifică a cercetării constă în:

- *fundamentarea dezvoltării creativității rugbiștilor începători axat pe metoda Sinectica;*
- *conceptualizarea Modelului de echipă creativă adaptată ca strategie de dezvoltare a creativității rugbiștilor începători și Modelului pedagogic de dezvoltare a abilităților creative la rugbiștii începători prin metoda sinectica în cadrul antrenamentului sportiv;*
- *elaborarea și valorificarea Programului experimental privind dezvoltarea creativității la rugbiștii începători prin aplicarea metodei Sinectica;*
- *structurarea antrenamentelor sportive din punct de vedere teoretic și metodologic;*
- *determinarea conținuturilor necesare pentru dezvoltarea creativității la rugbiștii începători prin metoda sinectică (Ghid teoretico-practic privind dezvoltarea creativă a sportivilor începători (rugbiști) în cadrul lecțiilor de antrenament).*

Rezultatele obținute care au contribuit la soluționarea problemei științifice: identificarea bazelor teoretico-praxiologice, elaborarea și validarea *Modelului pedagogic de dezvoltare a creativității rugbiștilor începători prin metoda sinectica în cadrul antrenamentului sportiv*, fapt care a reperat valorificarea *Programului experimental privind dezvoltarea creativității la rugbiștii începători prin aplicarea metodei Sinectica*, contribuind la pregătirea sportivilor rugbiști începători.

Semnificația teoretică rezidă din definirea noțiunilor de creativitate, creativitatea sportivilor rugbiști; din identificarea aspectelor teoretice ale reperelor conceptuale ale cercetării; din analiza teoretică a opiniilor, viziunilor, concepțiilor în domeniul creativității, antrenamentului sportiv, jocului de rugby; din elucidarea metodei sinectica în dezvoltarea caracteristicilor conținuturilor dezvoltării abilităților creative a rugbiștilor începători în procesul de antrenament; din determinarea nivelurilor de formare a abilităților creative la rugbiștii începători.

Valoarea aplicativă este reprezentată de elaborarea și implementarea modelului de echipă creativă adaptată, contribuind la creșterea nivelului de formare a abilităților creative a rugbiștilor începători în procesul de pregătire sportivă; valorificarea și validarea praxiologică a *Programului experimental privind dezvoltarea creativității la rugbiștii începători prin aplicarea metodei Sinectica*.

Implementarea rezultatelor științifice s-a realizat cu specialiștii din domeniu, profesori de educație fizică din Chișinău, antrenori și sportivi de performanță, sportivii rugbiști din carul ȘSSAR. din Chișinău.

Aprobarea rezultatelor cercetării s-a realizat prin prezentările la conferințele științifice naționale și internaționale: *Stimulating creativity in the game of rugby 7 through the synectic method*. In: Middle East International Conference on Contemporary Scientific Studies-V. Proceedings book. Volume III. Ankara, Turkey, March 27-28, 2021; *Pilot study regarding the model of adapted creative team in performance sport*. In: Sport și Societate, Vol. 18, Iași, 2019; *Stimularea creativității în jocul rugby 7 prin metoda sinectică*. În: *Cultura fizică: probleme științifice ale învățământului și sportului: Materialele Conferinței științifice internaționale a doctoranzilor*. Chișinău: USEFS, 2012; *Dezvoltarea creativității copiilor care practică rugby în cadrul școlilor sportive = Developing the creativity of children who practice rugby in sports schools*. În: *Știința culturii fizice*, nr. 37/1, 2021; *Studiu experimental privind manifestarea creativității la rugbiștii începători (10-11 ani) prin Testul Torrance = Experimental study on the manifestation of creativity in beginner rugby (10-11 years) through the Torrance Test*. În: *Știința culturii fizice*, nr. 36/2, 2020; *Dezvoltarea atitudinii pozitive a elevilor prin educație fizică și sport*. În: *Simpozionul național științifico-practic "Promovarea valorilor sportului național în comunitatea școlară prin metodele de bune practici"*. Chișinău: Valinex, 2019; *Managementul organizațiilor de educație fizică și sport*. Chișinău: Valinex, 2021

Publicații la tema tezei: Rezultatele obținute sunt publicate în 10 lucrări științifice (2 ghiduri metodologic, articole în reviste de profil, 4 comunicări la conferințe internaționale).

Cuvinte-cheie: rugbiști începători, creativitate, creativitatea rugbiștilor, abilități creative, antrenament sportiv, performanță, metode creative, metoda sinectica, pregătire motrice, pregătire tehnică.

CONȚINUTUL TEZEI

Capitolul 1. Repere teoretico-metodologice ale dezvoltării creativității la rugbiștii începători în cadrul antrenamentului sportiv constituie abordarea conceptelor creativitate, funcțiile creativității, nivelurile de creativitate. În literatura psihologică, *creativitatea* este definită ca activitatea care vizează producerea a ceva complet nou și care se distinge prin originalitate și unicitate [7, 10, 13], argumentându-se ca fiind procesul creator al unei persoane, printr-o capacitate complexă a omului, o structură caracteristică a psihicului ce face posibilă opera creatoare. Cercetătorul M. Epuran [6] definește *creativitatea* drept operație intelectuală care antrenează abilitățile de gândire divergentă, redefinire și transformare, puse în mișcare de sensibilitatea la probleme. Creativitatea se mai apreciază, în mod obiectiv, prin produsul activității, având la bază unul din cele *cinci niveluri de creativitate: creativitatea expresivă, creativitatea productivă, creativitatea inventivă, creativitatea inovatoare, creativitatea emergentă.*

Creativitatea într-o formă sau alta este prezentă în toate probele sportive (ciclice, jocuri sportive, coordonare complexă, viteză-putere și arte marțiale). Factorii determinanți individuali ai dezvoltării abilităților creative în activitățile sportive sunt: *nivelul ridicat de aspirații, motivația de realizare, independența, selectivitatea în comunicare, adaptabilitatea socială, autoaprecierea, evaluarea și controlul adecvat.* Jocurile sportive (rugby), artele marțiale, jocul și tipurile de coordonare complexă sunt manifestări creative fiind apropiate unele de altele, ca, la rândul lor, tipurile ciclice și forță-viteză.

Creativitatea rugbiștilor constă în identificarea unor soluții în cadrul jocului de rugby și poate fi analizată, de asemenea, din perspectiva produselor, performanțelor procesului creativ. Analiza produselor activității trebuie raportată la câteva caracteristici de bază ale produsului creativ realizat de către sportivi-rugbiști: *originalitatea, eficiența, noutatea și utilitatea.*

Dimensiunile complementare creative sunt în număr de trei: potențial creativ, proces creativ și produs creativ, care racordate la tema cercetării, ar include aspecte ce se pot caracteriza prin: potențialul creativ - sportivi (rugbiști) începători; procesul creativ - procesul de antrenament; produsul creativ - rezultate competiționale, fiind reprezentate în figura 1.

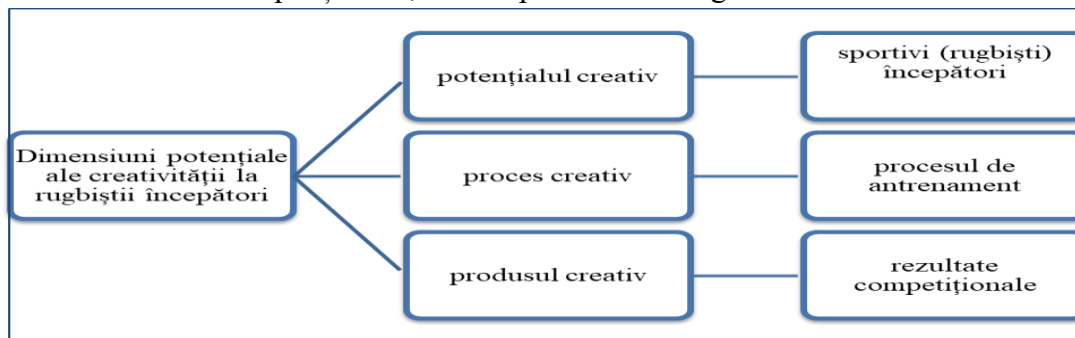

Fig. 1. Dimensiunile complementare ale creativității la rugbiștii începători [adaptat după Claparede E. 1995, p. 234]

La rugbiștii-începători este favorabilă dezvoltarea abilităților creative, deoarece în acest moment sunt puse bazele activității creative și se acumulează multă experiență în acțiuni și abilități

practice (de joc), *un nivel suficient de dezvoltare a percepției, memoriei, gândirii*, ceea ce crește sentimentul de *încredere în sine*, acest lucru se exprimă în stabilirea unor obiective din ce în ce mai diverse și complexe, a căror realizare este facilitată de dezvoltarea reglării volitive a comportamentului. Un elev de vârstă școlară mică este capabil să creeze un nou model, o variantă de acțiune de joc/ imagine, manifestă fantezie, care se distinge prin *originalitate, variabilitate, flexibilitate și mobilitate* [Bulai V., p.136]. Elevii din învățământul primar au dorința clar exprimată de a lua o poziție nouă, mai matură în viață și de a desfășura o activitate nouă sportivă – rugby, care este importantă nu numai pentru ei, ci și pentru cei din jur. Această vârstă este caracterizată de o poziție activă prin manifestarea de acțiuni, curiozitate, întrebări constante adresate unui adult, capacitatea de a comenta verbal procesul și rezultatul propriei activități - rugby, motivație persistentă, o imaginație destul de dezvoltată și perseverență. Inițiativa este asociată cu curiozitatea, capacitatea, ingeniozitatea minții, capacitatea de reglare volitivă a comportamentului, capacitatea de a rezolva probleme nestandard de joc etc..

În procesul de dezvoltare a potențialului creativ, este necesar să ne concentrăm asupra *fazelor procesului creativ în jocul de rugby* [Budevici-Puiu A., Bulai V.]:

Prima fază – sportivul rugbist acumulează o bază de date informațională în conformitate cu conceptul problemei formate într-o căutare comună cu antrenorul. Există un proces de aprofundare în sarcină, colorarea emoțională a acesteia. Starea unui sportiv în această etapă este caracterizată din punct de vedere psihologic ca fiind tensionată: sfera emoțională semnalează că problema nu a fost rezolvată. În această etapă, este de o mare importanță să discutăm probleme interesante în legătură cu problema care se rezolvă, să testăm opțiunile pentru rezolvarea unei probleme sport-motor într-o formă vizual-eficientă. În această perioadă, sunt posibile idei false, bucuria pe termen scurt a unei descoperiri apropiate (rezolvarea unei probleme) alternează cu dezamăgirea și pierderea speranței.

A doua fază - o retragere conștientă de la rezolvarea problemei, trecând atenția la alte probleme legate de procesul de antrenament sportiv, alte sfere ale vieții.

A treia fază - în interior. Se manifestă printr-o realizare neașteptată, apariția soluției dorite (motor-tehnică, tehnico-tactică sau altă sarcină).

A patra fază - testarea în practică, justificarea, explicarea mecanismului de implementare practică a soluției găsite în legătură cu tehnica, tactica, conținutul antrenamentului, discuția, demonstrarea în practica sportivă.

Stimularea creativității sportivilor rugbiști este unul dintre aspectele importante, care favorizează generarea de idei noi, găsirea celor mai bune soluții cu caracter de noutate, cu influență externă asupra dezvoltării personalității, deși, desigur, o astfel de influență nu garantează dezvoltarea completă a potențialului creativ.

Dintre metodele de dezvoltare a creativității rugbiștilor începători am selectat metoda *sinectica*, ce presupune crearea unui grup creativ permanent care să rezolve diverse probleme, adică compoziția grupului ar trebui să fie mai mult sau mai puțin constantă – ceea ce ne interesează, în mod obligatoriu - păstrarea echipei în vederea obținerii performanței. În al doilea rând, grupurile trebuie să fie echilibrate în stilurile de gândire și abordările de rezolvare a problemelor, în cazul jocului de rugby este vorba de consolidarea grupurilor mici ale jucătorilor conform posturilor de joc. Membrii grupului trebuie să aibă compatibilitate psihologică pentru a evita conflictele și a forma o echipă omogenă aptă pentru competitivitate, dar nu numai pentru jocul de rugby. În al treilea rând, echipele trebuie să fie pregătite pentru o varietate de provocări, adică competiții de diferit grad. Membrii grupului sinectic se obișnuiesc treptat să lucreze împreună, încetează să se mai teamă de critici (de adversari), nu se jignesc când cineva le respinge propunerile. Experiența în rezolvarea problemelor se acumulează treptat, înțelegerea reciprocă crește, ideile sunt „cuprinse dintr-o

privire”; participanții iau indicii, dezvoltă idei de la alți participanți, realizează o coeziune neașteptată, performanța în rugby evoluează treptat, spiritul de echipă „se cristalizează”, iar rezultatele devin pe măsură etc.. Se evidențiază aspectele metodei sinectica care ajută la detectarea constrângerilor false sau redundante ce împiedică găsirea unei soluții la problemă și, în consecință, contribuie la apariția unei idei noi. De asemenea se menționează faptul că sportivii rugbiști pot fi învățați că pot acționa în moduri diferite în anumite situații. Acest lucru contribuie la dezvoltarea gândirii creative, creșterea stimei de sine precum și în reducerea anxietății.

Jocul de rugby presupune ca în cadrul *antrenamentului sportiv* să se obțină rezultatul maxim, care este posibil la un anumit nivel tehnico-tactic, fizic și psihologic, datorită caracteristicilor specifice jocului de rugby și cerințelor activității competiționale, iar în cadrul *antrenamentului psihologic* are loc formarea atitudinii sportivului față de activitatea competitivă și crearea condițiilor de adaptare la cele extreme ale unei astfel de activități. Acest fapt ce se datorează, pe de o parte, capacităților individuale ale sportivilor în cadrul competiției, iar pe de altă parte, originalității individuale a personalității sportivilor.

În **Capitolul 2. Coordonate metodologice și experiențiale de dezvoltare a creativității rugbiștilor începători** este descris cadrul experimental al cercetării, cu referiri exacte la metode de cercetare științifice utilizate în teză, la testele aplicate precum și la maniera de organizare și desfășurare a experimentului pedagogic.

Activitatea experimentală a fost realizată cu 171 persoane, dintre care au fost chestionați: 50 de profesori EF, 34 de antrenori și 87 sportivi de performanță, având ca scop *obținerea informațiilor referitoare la opinia specialiștilor privind dezvoltarea creativității la rugbiștii începători*. Chestionarul a vizat întrebări referitoare la necesitatea elaborării și introducerii ECA, a implementării *Programei standard* și a *Ghidului teoretico-practic privind dezvoltarea creativă a sportivilor începători (rugbiști) în cadrul lecțiilor de antrenament*.

Analizând răspunsurile obținute la întrebările din chestionarul adresat profesorilor, antrenorilor și sportivilor de performanță, am obținut informații importante legate de necesitatea introducerii ECA, de exemplu, itemul *Sunteți cunoscut cu noțiunea ECA?* În figura 2 sunt sistematizate răspunsurile, iar profesorii de data aceasta au răspuns aproximativ în egală măsură cu sportivii de performanță, respectiv 27% și 26%, enunțând ideea că nu cunosc aspecte ale ECA, în schimb punctul de vedere al antrenorilor a fost mai accentuat spre varianta negativă 40%, fapt ce denotă că probabil nu a fost reflectată în *Programa școlară (sportivă)* noțiunea de ECA în măsura suficientă.

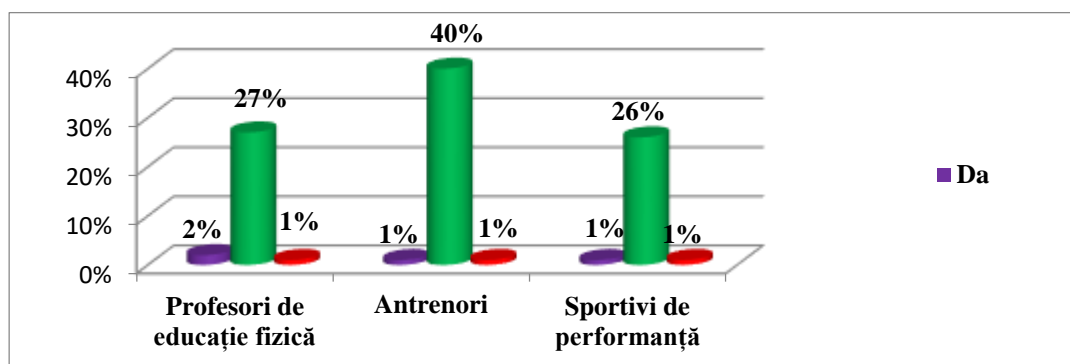

Figura 2. Noțiunea ECA

Răspunsurile la întrebarea *Este necesară introducerea în cadrul procesului de antrenament a conținuturilor teoretico-practice privind dezvoltarea creativă a sportivilor rugbiști începători?* Răspunsurile sunt prezentate în figura 3 și s-a înregistrat o diferență semnificativă: antrenorii - 40%

au considerat că aceste conținuturi teoretico-practice privind dezvoltarea creativă a sportivilor rugbiști - începători vor contribui pozitiv, sportivii - 28% au afirmat că introducerea în cadrul procesului de antrenament a conținuturilor teoretico-practice privind dezvoltarea creativă au un rol important în predare-învățare, pe când profesorii au înregistrat un procentaj mai mic, respectiv 11% și tot au menționat influența pozitivă a acestor conținuturi.

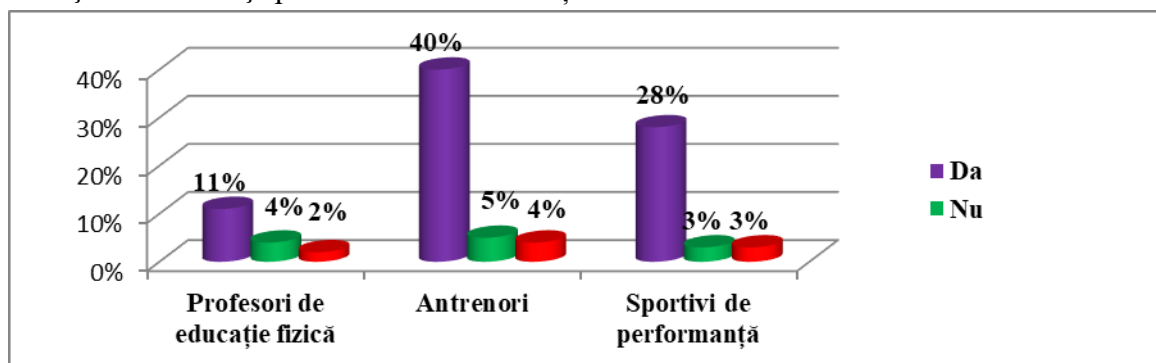

Figura 3. Necesitatea introducerii în cadrul procesului de antrenament a conținuturilor teoretico-practice

În baza rezultatelor obținute la chestionar s-a elaborat modelul de echipă creativă adaptată (ECA) (figura 4). Modelul ECA are la bază *misiunea* de a implementa metode și tehnici de stimulare a creativității la sportivii de performanță, conturându-se următoarele *obiective*: prezentarea modelului echipei ECA, care poate fi aplicabil unui grup de mărime mică (7-15 persoane), astfel încât în rugby 7 să se încadreze destul de bine; omogenitatea echipei în privința potențialului creativ al membrilor - factor favorabil pentru eficiența antrenamentului; inițierea antrenorului echipei în metodele de conducere democratică a echipei, fiind o persoană valoroasă din punct de vedere a specialității; colaborarea antrenorului și cu un expert în creatologie.

Pentru eficiența ECA un rol aparte îi revine calităților motrice și calităților moral – profesionale ale membrilor, care se manifestă în *valori și rezultate sportive înalte*. Prin rezultatele sportive obținute se manifestă *competențele profesionale și sportive* ale membrilor echipei. Totuși un factor important îl constituie și interesul pentru problemele abordate în ECA.

Ca element al competențelor profesionale și sportive sunt *atitudinile creative*, ce trebuie antrenate la intervale de timp optime (de regulă săptămânal) pentru a se obține progres. Echipa creativă adaptată ca modalitate de stimulare a creativității contribuie în mod cert la activarea potențialului creativ individual.

S-au evidențiat o *serie de factori* care condiționează eficiența activității în cadrul echipei și metodele de *stimulare a creativității*, anume metoda sinectica.

Elaborarea și punerea în funcțiune a echipei creative adaptate (ECA), eficientă în sportul de performanță la proba sportivă de rugby s-a realizat prin următoarele etape:

- determinarea potențialului creativ al membrilor echipei înainte de constituirea sa integrală și investigarea preferințelor sportivilor față de anumite principii de organizare și funcționare a acesteia, stilurilor și regimurilor de antrenament, tipurilor de conducere și dirijare a antrenamentului de către antrenori;
- obținerea de informații despre colectivele sportive din care provin membrii viitoarei echipei creative adaptate (ECA), nivelul de creativitate al acestora, stilul de conducere a antrenamentului sportiv și însușirile de personalitate ale antrenorului, relațiile interumane.

Antrenamentul creativ realizat cu membrii ECA a parcurs trei mari direcții: inițierea membrilor ECA cu noțiuni și concepte despre fenomenul creației; informarea amplă a viitorilor membri ai ECA cu date despre modul în care echipa își va desfășura activitatea; explicarea și asimilarea unui sistem de cunoștințe referitoare la metodele de creativitate aplicată.

Progresul înregistrat de membrii ECA vizează loturile experimentale, ce au fost constituite din grupul martor și grupul experimental, format din câte 7 membri, selectat pentru a desfășura un proces de antrenament riguros, sistematic, pentru o perioadă îndelungată de cel puțin 2 ani. Înainte de constituirea acestor grupe au avut loc întâlniri premergătoare cu rugbiștii în cadrul cărora li s-au prezentat informații generale cu privire la elaborarea ECA, rugându-i să-și exprime dorința de participare (Fig. 4).

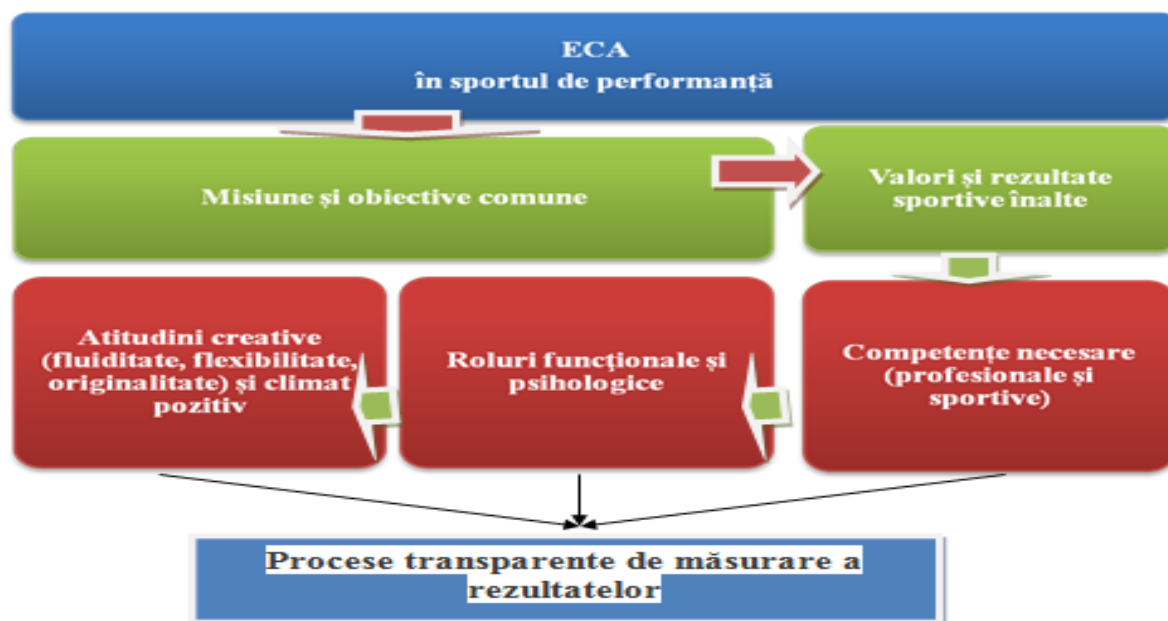

Fig. 4. Profilul ECA în sportul de performanță

Pentru determinarea potențialului creativ al echipei au fost utilizate două teste (Testul 1. „Desenează o imagine” Testul 2. „Completarea figurii”) cu scopul *identificării gradului de activare a factorilor intelectuali ai creativității și a atitudinilor creative ale membrilor din cadrul celor două grupe.*

Analiza testelor a permis sintetizarea răspunsurilor elevilor în baza celor trei indicatori și sunt reflectați în tabelul 1. Pentru fiecare membru al celor două grupe, inclusiv și la nivelul grupei, s-au calculat scorurile obținute de aceștia pentru următorii factori intelectuali ai creativității: *fluiditate* (numărul total de răspunsuri), *flexibilitate* (numărul de soluții oferite la diverse problematice creative); *originalitate* (răspunsuri corespunzătoare la nivel de grupă și adecvate sarcinii de rezolvat).

Tabelul 1. Rezultatele respondenților la testul de imaginație creativă

	Grupul experimental		Grupul de control	
	respondenți	%	respondenți	%
fluiditate	14	23,33%	9	22,5%
flexibilitate	18	30%	10	25%
originalitate	28	46,66%	21	52,5%

Tot în baza acestor teste am determinat și *atitudinile creative ale elevilor*. Rezultatele sunt înregistrate în tabelul 2, fiind evidențiați trei factori ai creativității. Grupul experimental a înregistrat valori mai mari față de grupul martor. Dintre atitudinile creative monitorizate pentru membrii celor

două grupe au fost: *receptivitatea la situații noi; atracția față de problemele dificile; finalizarea ideilor; interesul pentru calitatea jocului; recunoașterea superiorității profesionale a altor membri din echipă.*

De asemenea, ne-am putut face și o părere despre *atitudinile mai slab activate* în cadrul celor două grupe, cum ar fi: *surpriza față de anumite situații banale; evitarea metodelor tradiționale în joc și care, de fapt, duc la reușită relativă; independență față de opiniile altora corelată cu capacitatea de autoevaluare; vocația profesională; spirit de cooperare profesională și fair-play.*

Membrii grupului experimental au obținut scoruri semnificativ mai înalte (la pragul de 0,001) pentru următoarele atitudini creative: *spirit fantezist, creativ în joc; satisfacții și reușite profesionale; satisfacții datorate abordării unor idei noi în procesul de pregătire fizică; abilitatea de argumentare a propriilor idei; preferința ca rezultat al activității de antrenament apreciat și reflectat după gradul de originalitate; inițiativă profesională în joc, relativă independență față de acțiunile altora; finalizarea ideilor prin punerea lor în practică; vocație sportivă, asumarea riscului.*

Tabelul 2. Compararea mediilor în grupul experimental și grupul martor

Etapa inițială							
Grupul martor				Grupul experimental			
	Fluiditate	Flexibilitate	Originalitate		Fluiditate	Flexibilitate	Originalitate
Atitudini creative	t=2,534 p<0,05	t=1,435 p > 0,05	t=2,579 p<0,05	Atitudini creative	t=0,234 p > 0,05	t=0,853 p > 0,05	t=1,546 p > 0,05

În tabelul 3. sunt prezentate datele privind climatul psihosocial al colectivelor din care fac parte membrii celor două grupe.

Tabelul 3. Datele privind climatul psihosocial al colectivelor

Aprecierile membrilor	Nivelul de creativitate (%)					
	Înalt		Mediu		Scăzut	
	nr	%	nr.	%	nr.	%
Grupul martor (40)	2	5%	30	75%	8	20%
Grupul experimental (60)	20	33%	35	58%	5	9%

După comunicarea membrilor celor două grupe a rezultatelor obținute la chestionarul ECA și la testul de imaginație creativă am putut observa, ca reacție la cele prezentate a următoarelor aspecte: cei care au obținut rezultate mai slabe nu au fost influențați negativ sub raport emoțional, ci, dimpotrivă, au căutat să exerseze mai intens metodele studiate, solicitând informații suplimentare pentru dezvoltarea creativității individuale; membrii cu rezultate mai bune au fost dezamăgiți de faptul că între valoarea răspunsurilor date de și cele identificate de inventatori conform literaturii de specialitate sunt totuși diferențe semnificative. Probabil că aceste situații se datorează, în principal, atmosferei și stilului de antrenament din echipe.

Modelul pedagogic de dezvoltare a creativității la rugbiștii începători în cadrul lecțiilor de antrenament (Figura 5.) conține aspecte teoretice, metodologice și praxiologice.

Conceptele teoretice stipulează aspecte generale ale creativității, printre care **factorii** cuprinși în modelul lui J.P.Guilford cei mai frecvenți sunt [Apud A. Cosmovici]: *fluiditatea, flexibilitatea, originalitatea, elaborarea, senzitivitatea, redefinirea. Creativitatea sportivilor rugbiști* presupune analiza produselor activității, care trebuie raportată la caracteristicile de bază ale produsului creativ realizat de către sportivii rugbiști: *productivitatea, utilitatea, eficiența, valoarea produselor activităților creatoare, ingeniozitatea, noutatea, originalitatea.*

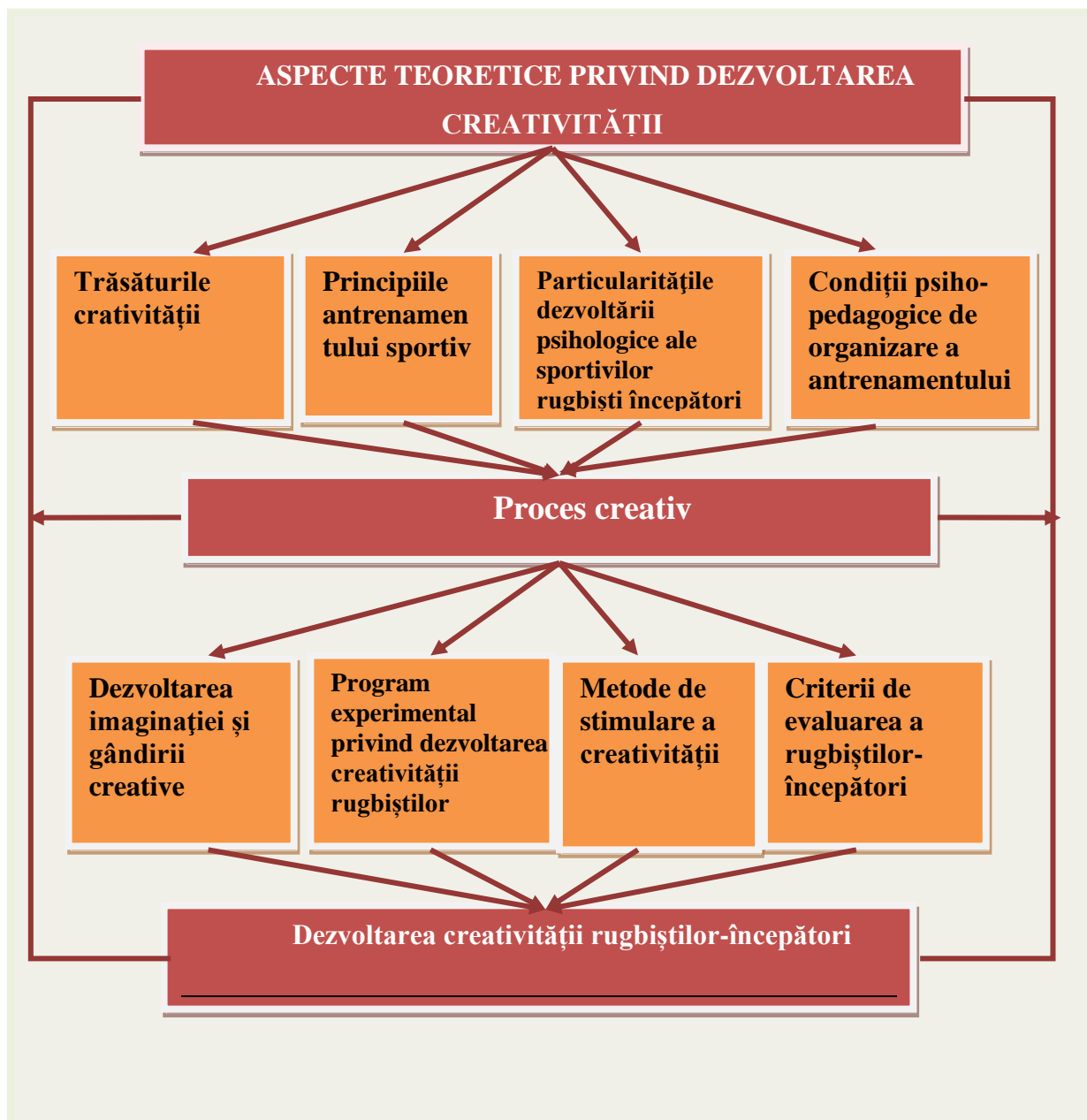

Fig. 5. Modelului pedagogic de dezvoltare a creativității la rugbiștii începători prin metoda sinectica în cadrul antrenamentului sportiv

Factorii care pot determina creativitatea individuală în cadrul *jocului de rugby* sunt [35, p.82]: *expertiza, competențe de gândire creativă, motivația*. Sportivii obțin propriile valori și motivații în cadrul realizării diferitelor antrenamente. *Antrenamentul sportiv* este procesul pedagogic ce se desfășoară în scopul pregătirii și adaptării organismului uman la eforturile (fizice și psihice) impuse de acord. Este necesar ca în cadrul *antrenamentului sportiv* de respectat următoarele *principii de bază*: *principiul specializării; principiul multilateralității; principiul participării conștiente și active; principiul accesibilității; principiul repetării; principiul intuiției; principiul individualizării; interdependența principiilor* .

Antrenorul devine factorul esențial în stimularea creativității sportivilor, abordând la echipă un management eficient. Prin urmare, un profesor/antrenor modern trebuie să caute

modalități eficiente de a crea condiții pentru dezvoltarea creativității la rugbiștii începători atât în procesul educațional, cât și în cadrul antrenamentului sportiv ca și proces pedagogic.

Cadrul metodologic constă în elaborarea programului experimental pentru dezvoltarea creativității rugbiștilor începători de 10-11 ani prin aplicarea exercițiilor creative. Acest program experimental a fost dezvoltat ca parte a sprijinului psiho-pedagogic al procesului educațional și este destinat să dezvolte și să stimuleze **gândirea creativă la sportivii rugbiști**.

Al treilea aspect este cel **praxiologic**, care include aspectele esențiale de dezvoltare a creativității rugbiștilor începători și se manifestă prin implementarea cu succes a trei faze - *capacitatea de a vedea și a pune în mod independent probleme, de a găsi soluția lor și de a le transpune creativ într-un produs specific*.

Modelul dat a fost aplicat la sportivii rugbiști din grupul experimental pe perioada antrenamentului sportiv planificat cu durata de un an de zile, conform planului cercetărilor întreprinse. În cele din urmă, pe noi ne-a interesat care au fost efectele implementării acestuia asupra creativității rugbiștilor începători, atât în timpul antrenamentelor sportive, cât și în condiții de concurs.

Capitolul 3. Demers experimental privind dezvoltarea creativității la rugbiștii începători în cadrul antrenamentului sportiv. Acest capitol este consacrat argumentării datelor furnizate de experimentul pedagogic. *Scopul experimentului pedagogic* constă în dezvoltarea creativității la rugbiștii începători și implementarea *Programului experimental privind dezvoltarea creativității la rugbiștii începători prin aplicarea metodei Sinectica*, ca unitate componentă a *Modelului pedagogic de dezvoltare a creativității la rugbiștii începători prin metoda sinectica în cadrul antrenamentului sportiv*.

Scopul etapei de constatare: determinarea nivelului de dezvoltare a creativității la sportivii rugbiști din grupul experimental și grupul de control.

Obiectivele experimentului de constatare:

- determinarea diferențelor în dezvoltarea creativității la rugbiștii începători;
- exprimarea propriilor opinii vizavi de problema abordată.

În cadrul cercetării am pornit de la ipoteza că probabil de la vârsta (10-11) ani ar putea să existe unele diferențieri ale dezvoltării și manifestării creativității sportivilor rugbiști.

Am utilizat *Testul Torrance*, care are ca scop studierea gradului de dezvoltare a creativității la rugbiștii începători, utilizând următoarele sarcini: Sarcina 1. Formulează întrebări; Sarcina 2. Ghiciți motivele; Sarcina 3. Ghiciți consecințele; Sarcina 4. Rezultatele îmbunătățirii.

Aceste rezultate obținute în experimentul nostru, la grupul martor, ne demonstrează faptul că 40% dintre sportivii-începători au dat dovada unui grad scăzut de creativitate, 39% au arătat un grad mediu de manifestare a creativității și numai 21% sunt suficienți de creativi pentru această vârstă. Astfel doar o cincime dintre sportivii chestionați au înregistrat rezultate care ne demonstrează gradul înalt al creativității. Rezultatele grupului experimental demonstrează faptul că 39% dintre sportivii începători au înregistrat indici integrali, care demonstrează un grad diminuat al creativității, 41% ai sportivilor obțin indici integri care reflectă un nivel mediu și 20% au înregistrat indicatori ce sunt în corespundere cu nivelul sporit al dezvoltării creativității.

Indicatorii/procentajul înregistrat la etapa dată, ne-a arătat că aproape jumătate dintre sportivi au înregistrat un grad insuficient al creativității – 40%. Datele obținute sunt contradictorii cu ceea ce ne-am propus anterior cu privire la dezvoltarea și practicarea unui grad sporit de creativitate la sportivii-începători.

Următorul test aplicat a fost **Testul Torrance de creativitate figurală**. La această etapă a cercetării am încercat să determinăm diferențele dintre cei ce nu practică programul experimental (grupul martor) și sportivi-începători (rugby) din grupul experimental, la etapa inițială.

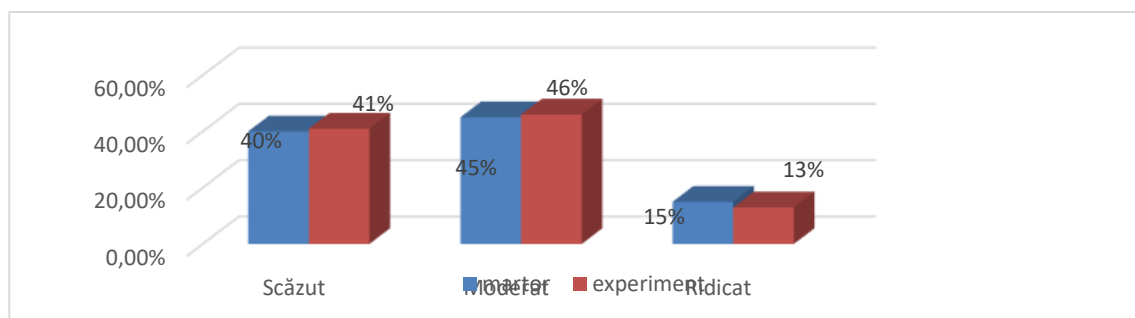

Fig.6. Rezultatele dezvoltării creativității la subiecții grupelor martor și experimental la etapa inițială a cercetării (n=40)

Datele prezentate în fig. 6. ne permit să constatăm că nivelul scăzut de creativitate a fost obținut de 40% din grupul martor și 41 % din grupul experimental la etapa inițială a experimentului, aceasta ne demonstrează că grupele au fost omogene. Cu privire la gradul moderat al creativității s-a înregistrat 45% în grupul martor și 46% în grupul experimental, iar nivelul ridicat de creativitate grupul martor a înregistrat 15% în comparație cu cel experimental, care a obținut 13%. Rezultatele înregistrate permit să menționăm că nu există diferențe semnificative privind evaluarea creativității (grad scăzut și înalt) între grupul martor și cel experimental.

În cadrul *experimentului de baza*, de asemenea, au participat două grupe de sportivi-începătorii cu vârstă de 10 - 11 ani a câte 20 de persoane fiecare.

Experimentul de formare a avut drept scop implementarea *Programului experimental privind dezvoltarea creativității la rugbiștii începători prin aplicarea metodei Sinectica (Tabelul 4.)*.

Obiectivele programului:

- dezvoltarea gândirii creatoare: flexibilitate, fluența gândurilor, dezvoltarea ideilor;
- asimilarea cunoștințelor despre creativitate, gândire creativă;
- analiza situațiilor din mai multe perspective.

Tabelul 4. Programul experimental privind dezvoltarea creativității la rugbiștii începători prin aplicarea metodei Sinectica

SCOPUL	Subiectul antrenamentelor	Activități creative
Prezentarea grupului și facilitarea trecerii de la forma obișnuită a gândirii la una neobișnuită, imaginativă.	Antrenamentul numărul 1. „Familiarizarea cu grupul” (instruire, reguli de grup) (ajută participanții să se cunoască mai bine; contribuie la crearea unei unități emoționale pozitive a grupului)	„Ce este în numele meu”, „Omul și cifra”, „Scaun minune”, „Ce urmează”.
Reducerea anxietății participanților;	Antrenamentul numărul 2. „Creativitatea prin antrenament” (participanții manifestă idei noi, găsește soluții)	„10 secunde”, „Ecranul de transformare”, „Ajungeți la comoră...”.
Mobilizarea capacităților creative ale participanților;	Antrenamentul numărul 3. „Gândirea critică” (încurajarea participanților la instruire să prezinte în mod activ calități creative: flexibilitate în	„Sticla”, „Reframing” „Confuzie”.

	gândire, ingeniozitate, observație, imaginație)	
Contribuie la crearea unei atmosfere favorabile și reeducative pentru grup. Instruirea mobilității gândirii ca factor al comportamentului creativ;	Antrenamentul numărul 4. „Gândirea asociativă” (dezvoltarea gândirii elevilor prin spontaneitatea exercițiilor, prin implicarea participanților la antrenament)	„Dă o strângere de mână”, „Situaii”, „Mașina de scris”, „Probleme, probleme”, „Dacă îți place, atunci fă-o...”, „Asociații”, „Jocul culorilor”.
Flexibilitatea gândirii, ingeniozitate, observație și imaginație	Antrenamentul numărul 5 „Creativitatea în mișcări”	„Una dintre cele 3” , „Bliț”, „Ce faci aici?”, „Sentimente încăpățanate”.
Dezvoltarea unor idei și identificarea soluțiilor originale, inedite;	Antrenamentul numărul 6. „Sinectica - metodă creativă de grup”	„Ștafeta mișcărilor”, „Sinectica în grup”, „Filips 6”.
Dezvoltarea abilității de a vedea problema într-o varietate de abordări.	Antrenamentul numărul 7. „Creativitate verbală” (Generarea numărului maxim de idei pe un subiect dat)	„Contact”, „Brainstorming”, „Rechinii stiloului”, „Trecerea”.
Dezvoltarea logicii gândirii și a acțiunii într-o situație de joc, trecând granițele creativității.	Antrenamentul numărul 8. „Creativitatea figurală”	„Construcția spectrogramelor”, „Ștafeta verbală”, „În cercul problemelor” , „Trei mișcări”.
Extinderea gamei de auto-exprimare de către participanți prin utilizarea expresiilor faciale, a gesturilor și a pantomimei; stimularea gândirii creative a participanților.	Antrenamentul numărul 9. „Sculptori și pantomime”	„Încălziți-vă”, „Sculptura simțurilor”, „Crocodil”, „Fotografia grupului”.
Dezvoltarea capacității de a combina idei opuse; se antrenează pentru a privi sarcina prin ochii prietenilor; crearea unui mediu problematic și neprescriptiv care să conducă la o căutare independentă a unei soluții la problemă.	Antrenamentul numărul 10. Finalul „Cupa Școlii” TVC „Creativitatea în grup”	"Ce culoare este starea ta de spirit acum?" „Pe un val creativ”.

Scopul experimentului pedagogic la etapa de control: *evaluarea nivelului de dezvoltare a creativității elevilor din grupul martor și grupul experimental.*

Obiectivele experimentului de validare: compararea nivelului de dezvoltare a creativității sportivilor rugbiști în grupul martor și grupul experimental; validarea, compararea și generalizarea rezultatelor obținute prin experiment.

Experimentul a vizat validarea nivelului de dezvoltare a creativității sportivilor rugbiști și a fost axat pe:

- exerciții creative, care pot valorifica libertatea imaginației și opiniei elevilor și pot stimula interesul pentru cunoaștere, pentru exprimarea punctului de vedere;
- schimbul de feedback dintre sportivii rugbiști, de a vedea o soluție, demonstrarea abilităților de a realiza o sarcină în grup.
- colaborare și cooperare în cadrul realizării sarcinilor de grup.

La această etapă a fost aplicat **Testul Torrance**, care a avut ca scop: evaluarea abilităților creative ale rugbiștilor.

În Figura 7 sunt reflectate rezultatele înregistrate de grupul martor și grupul experimental cu privire la abilitățile creative. Grupul martor a urmat lecții de antrenament conform programului existent, iar grupul experimental a practicat antrenamentele conform *Programului experimental privind dezvoltarea creativității la rugbiști începători de 10-11 ani*.

La criteriul *inventivitate* grupul martor a înregistrat 22 de puncte, iar cel experimental respectiv 27 de puncte, astfel s-a adevărat faptul că mijloacele selectate în cadrul *Programului experimental privind dezvoltarea creativității la rugbiștii începători prin aplicarea metodei Sinectica și ghidul teoretico-practic privind dezvoltarea creativă a sportivilor începători (rugbiști) în cadrul lecțiilor de antrenament* sunt eficiente, iar diferența constituie 5 puncte față de grupul martor care a urmat programul standard.

La criteriile *originalitate*, *flexibilitate* și *fluiditate* s-au înregistrat diferențe aproximativ egale (4 puncte), iar la *imaginație* - diferența a fost foarte semnificativă, respectiv 11 puncte, ceea ce denotă că utilizarea jocurilor și a execuțiilor creative contribuie la o imaginație sporită.

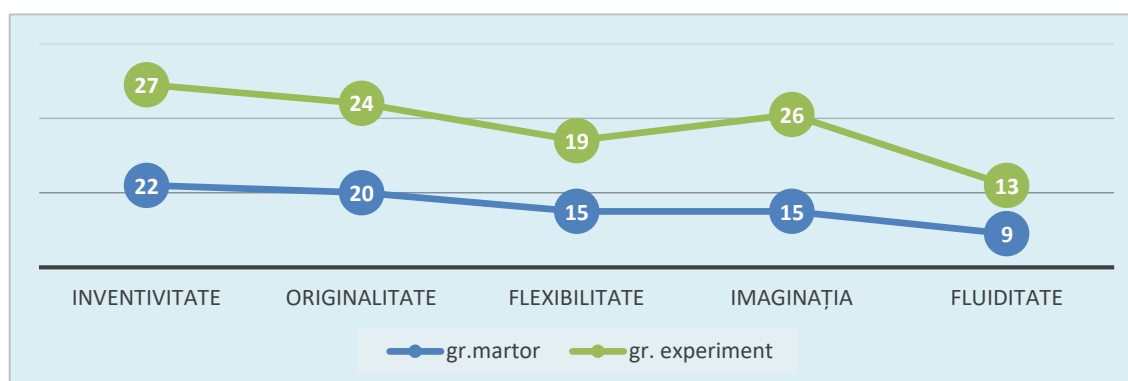

Fig. 7. Determinarea înclinațiilor creative ale rugbiștilor începători

Aplicând în practică *Programul experimental privind dezvoltarea creativității la rugbiștii începători prin aplicarea metodei Sinectica* cuprinși în experimentul pedagogic, la nivelul ambelor grupe un interes deosebit a prezentat evoluția parametrilor motrici. Probele folosite sunt des întâlnite în literatura de specialitate și aplicate în practica domeniului de cercetare.

În vederea realizării analizei parametrilor motrici s-a folosit o baterie de 5 teste, respectiv câte una pentru viteză, îndemânare și rezistență, de asemenea alergarea de viteză pe 60 de metri cu start din picioare, naveta, și alergarea de rezistență pe 6 minute și pentru evaluarea forței, respectiv pentru partea inferioară - săritura în lungime de pe loc, iar pentru partea superioară și suplețe, aplecare înainte din șezând pe podea (Tabelul 5.).

Analiza indicatorilor motrici înregistrați în urma testării subiecților din grupul martor și experimental, a dat posibilitate de a calcula indicatorii statistici privind distribuția valorică sau omogenitatea rezultatelor, realizând comparații valorice între grupul martor și grupul experimental, în urma testărilor efectuate.

Astfel, analizând rezultatele privind nivelul pregătirii motrice a rugbiștilor începători încadrați în experimentul pedagogic, se observă clar, că implementarea *Programului experimental privind dezvoltarea creativității la rugbiștii începători prin aplicarea metodei Sinectica* a avut un impact pozitiv asupra tuturor indicatorilor pregătirii fizice a acestora. În mare parte aceste rezultate se datorează efectelor transferului pozitiv al calităților motrice în urma aplicării mijloacelor specifice din programul experimental, fapt probat și demonstrat.

Tabelul 5. Indicii pregătirii motrice a rugbiștilor începători (inițial-final, n = 20)

№ crt.	Teste	Grup e și caracteristi	Indicatori inițiali	Indicatori final	t	P
			$\bar{X} \pm m$	$\bar{X} \pm m$		
1	Alergare 30 m (s)	GM	6,71±0,19	6,54±0,18	0,88	> 0,05
		GE	6,64±0,19	5,98±0,16	3,76	< 0,01
		t	0,26	2,33	—	—
		P	> 0,05	< 0,05	—	—
2	Alergare de suveică 3x10 m (s)	GM	9,91±0,27	9,64±0,26	1,00	> 0,05
		GE	9,81±0,28	8,90±0,22	3,71	< 0,01
		t	0,25	2,18	—	—
		P	> 0,05	< 0,05	—	—
3	Săritura în lungime de pe loc (cm)	GM	137,0 ±3,78	140,0 ±3,70	0,93	> 0,05
		GE	138,0 ±3,80	149,2 ±3,65	3,75	< 0,01
		t	0,19	2,10	—	—
		P	> 0,05	< 0,05	—	—
4	Alergare 6min (m)	GM	850,1 ±23,62	873,2 ±23,20	1,05	> 0,05
		GE	862,3 ±23,40	952,1 ±23,00	4,07	< 0,01
		t	0,59	2,41	—	—
		P	> 0,05	< 0,05	—	—
5	Aplecare înainte din șezând pe podea, cm	GM	6,10±0,17	6,19±0,16	1,12	> 0,05
		GE	6,13±0,18	6,73±0,15	3,62	< 0,01
		t	0,56	2,45	—	—
		P	> 0,05	< 0,05	—	—

Notă: n - 20 P - 0,05 0,01 0,001

f - 14 t = 2,145 2,977 4,140

f - 28 t = 2,049 2,763 3,674

GM - grupul martor; GE - grupul experimental.

Urmărind scopul cercetării date, unde accentul a fost pus pe dezvoltarea creativității rugbiștilor începători, ne-a interesat cum au evoluat indicii pregătirii tehnice a rugbiștilor cuprinși în experimentul pedagogic.

Astfel, la începutul și sfârșitul experimentului, atât grupul experimental, cât și cel martor, a fost testat la un șir de indicatori tehnici cum ar fi: *pasarea balonului, prinderea balonului, lovitură cu piciorul, deplasări*. În plus, pentru fiecare element tehnic au fost supuse cercetărilor câte două procedee tehnice, cele mai des folosite în jocul de rugby (Tabelul 6.).

Rezultatele înregistrate în acest caz demonstrează faptul că deplasările, de fapt, sunt practicate permanent și sub diferite forme, fapt ce a dus la creșterea eficienței însușirii lor în ambele

grupe participante la cercetări. Doar deplasările specifice jocului de rugby pot fi perfecționate prin aplicarea mijloacelor speciale dedicate învățării și perfecționării acestora.

Tabelul 6. Rezultatele însușirii tehnicii de joc de către rugbiștii începători implicați în experimentul pedagogic

Nr. or.	Procedeele tehnice	Elemente	Grupa	T.I. $X 1 \pm m_1$	T.F. $X 2 \pm m_2$	t	P
1.	Pasarea balonului	la distanță, m	GM	<u>11,50+0,48</u>	<u>12,23+ 0,53</u>	<u>1,03</u>	>0,05
			GE	<u>12,01+0,57</u>	<u>13,77+0,38</u>	<u>2,59</u>	<0,05
				t=0,66; P>0,05	t=2,36; P >0,05		
		la precizie, nr.	GM	<u>1,88+0,06</u>	<u>2,01+0,03</u>	<u>1,86</u>	>0,05
GE	<u>1,91+0,08</u>		<u>2,79+0,05</u>	<u>9,36</u>	<0,01		
		t=0,3; P>0,05	t=13; P >0,05				
2.	Prinderea balonului (din 10 încercări)	din lovitură cu piciorul, nr.	GM	<u>3,91+0,07</u>	<u>4,02+ 0,06</u>	<u>1,29</u>	>0,05
			GE	<u>3,98+0,08</u>	<u>4,63±0,05</u>	<u>6,57</u>	<0,01
				t=0,64; P>0,05	t=7,16 P<0,001		
		din pasare cu mâinile nr.	GM	<u>3,64+0,07</u>	<u>4,15+0,06</u>	<u>5,54</u>	<0,01
GE	<u>3,71±0,04</u>		<u>4,37±0,05</u>	<u>11,58</u>	<0,001		
		t=0,88; P>0,05	t=1,05 P >0,05				
3.	Lovitură cu piciorul	din poziție fixă, nr.	GM	<u>2,59+0,08</u>	<u>3,01+ 0,07</u>	<u>3,82</u>	<0,01
			GE	<u>2,62+0,09</u>	<u>3,24+0,08</u>	<u>7,75</u>	<0,001
				t=0,23; P>0,05	t=2,09 P<0,05		
		în dinamică, nr.	GM	<u>1,82+0,05</u>	<u>2,02+0,05</u>	<u>2,85</u>	<0,05
GE	<u>1,87+0,04</u>		<u>2,14+0,03</u>	<u>4,50</u>	<0,01		
		t=0,71; P>0,05	t=2,11 P<0,05				
4.	Deplasări	cu zigzag, s	GM	<u>8,62+0,07</u>	<u>8,02+ 0,06</u>	<u>2,60</u>	<0,05
			GE	<u>8,71+0,09</u>	<u>8,18+0,07</u>	<u>4,82</u>	<0,01
				t=0,82; P>0,05	t=1,70 P >0,05		
		suveică, s	GM	<u>11,11+0,14</u>	<u>10,93+0,13</u>	<u>0,90</u>	>0,05
GE	<u>11,21+0,13</u>		<u>10,31+0,15</u>	<u>4,50</u>	<0,001		
		t=0,51; P>0,05	t=3,10; P<0,01				

Prin urmare, aplicarea în practică a metodei sinectica a avut un impact pozitiv privind calitățile tehnice în însușirea loviturilor cu piciorul, transmiterea balonului cu mâna, prinderea balonului, cât și diferite deplasări.

Drept concluzie generală la capitolul pregătirii tehnice a rugbiștilor începători putem conchide că aceasta este una de bază în pregătirea rugbiștilor la etapa de inițiere, poate și trebuie îmbunătățită pe orice căi, iar una dintre cele mai eficiente ar fi aplicarea metodei sinectica în procesul de instruire al acestora, fapt demonstrat prin rezultatele experimentul desfășurat în acest sens.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

1. Creativitatea este termenul cu multiple definiții, abordat în diverse domenii, dintre care: **aptitudinea** de a vedea sau de a percepe și de a reacționa la ceva nou; **capacitatea de a produce noul**, **dispoziția generală a personalității spre nou**, **o anumită organizare a proceselor psihice în sistemul de personalitate**; **procesul care are rezultat un lucru nou accentuat ca justificabil, util sau satisfăcător de către un grup într-un anumit timp**; **dispoziția spontană de a crea și inventa, care există potențial în fiecare persoană, la toate vârstele**. Abordările teoretice, metodele și tehnicile specifice au făcut posibilă definirea **abilităților creative** ca formare personală sistemică prin trăsăturile lor esențiale și prezentarea caracteristicilor semnificative ale criteriilor și indicatorilor la diferite niveluri de dezvoltare a acestora. *Dezvoltarea abilităților creative* este un proces dinamic de transformare, în care are loc o schimbare regulată și calitativă a componentelor structurale ale fenomenului studiat în procesul activității special organizate.

2. Din analiza literaturii **de profil specializat** privind pregătirea creativă a rugbiștilor începători s-a constatat că, în prezent, nu există lucrări științifice ce reflectă această problemă, însă, în marea lor majoritate, ele tratează subiectul utilizării elementelor creativității în antrenamentul sportiv, în general, și lipsesc abordările privind problema dezvoltării abilităților creative a rugbiștilor începători prin metoda sinectică. Esența procesului de formare a abilităților creative ale rugbiștilor începători este de a introduce în procesul de predare un set de sarcini motrice creative (jocuri dinamice), a căror formulare și rezolvare să fie **prin metoda sinectica**, care stimulează dezvoltarea celor trei componente principale ale creativității: motivația, gândirea productivă și imaginația. Însă practica sportivă demonstrează că pentru eficientizarea acestor capacități se poate lucra și cu sportivii, care nu au atins această categorie de vârstă, însă este semnificativ să se activeze permanent dezvoltarea creativității, indiferent de eșantionul de vârstă, de nivelul de instruire și etapa de pregătire, dar cu condiția să se utilizeze activități care cuprind trăsăturile: *fluiditate, flexibilitate și originalitate*.

3. Analiza specialiștilor cuprinși în anchetare ne-a permis să observăm că respondenții din cele trei grupe au dat răspunsuri cu un procentaj diferențiat. Astfel, doar 13% dintre profesorii de educație fizică sunt de acord cu programul existent, iar antrenorii de rugby - 47% au răspuns afirmativ, sportivii au înregistrat 40% pozitiv, astfel se adevărește necesitatea unui nou program teoretico-practic axat pe dezvoltarea creativă a sportivilor începători (rugbiști) în cadrul lecțiilor de antrenament prin metoda sinectică (doar 31% de profesori cunosc noțiunea metodei, respectiv 26 % dintre antrenori și 37 % dintre sportivi) fapt ce confirmă noutatea cercetării efectuate. De asemenea cu privire la elaborarea și pilotarea conținuturilor ghidului teoretico-practic, 22% dintre profesori, 37% antrenori și 27% sportivi performeri au menționat necesitatea acestuia.

4. Rezultatele înregistrate confirmă ipoteza conform căreia, dezvoltarea creativității la rugbiștii începători, respectiv prin aplicarea **metodei sinectica** s-a realizat prin elaborarea și implementarea modelul de formare a echipei creative adaptate (ECA); s-au determinat nivelurile (scăzut, moderat, înalt), criteriile (*gândire creativă, originalitate, diversitate, imaginație creativă, inventivitate, imaginație, flexibilitate, fluiditate*), semnele diagnostice ale formării activității creative ale rugbiștilor începători în cadrul procesului de antrenament.

5. La baza experimentului pedagogic a fost **Modelul pedagogic de dezvoltare a creativității la rugbiștii începători prin metoda sinectica în cadrul antrenamentului sportiv și Programul experimental privind dezvoltarea creativității la rugbiștii începători prin aplicarea metodei Sinectica** realizat în cadrul lecțiilor de antrenament, iar rezultatele experimentale confirmă eficiența demersului formativ, care și-a adus contribuția la dezvoltarea abilităților creative prin intermediul metodologiei de dezvoltare a creativității. Rezultatele înregistrate în cadrul experimentului pedagogic au demonstrat variații semnificative la majoritatea criteriilor care se reflectă atât prin procentaj, cât și prin punctaj.

6. Media punctajelor obținute în urma desfășurării testărilor abilităților creative (E. Torrens, S.I. Gin și E.E.Tunick) la grupul martor s-a înregistrat la **originalitate** o medie de 20 puncte, iar la grupul experimental media de 24 puncte; la **flexibilitate** media înregistrată la grupul martor 15 puncte, la grupul experimental 19 puncte; **fluiditatea**: 9 puncte – grupul martor și 13 puncte – grupul experimental, ceea ce confirmă ipoteza cercetărilor efectuate. Această diferență se

datorează faptului că grupul experimental, după pilotarea *Programului experimental privind dezvoltarea creativității la rugbiștii începători de 10-11 ani* a înregistrat diferențele date, cu privire la gradul de dezvoltare a **gândirii creative** la calificativul foarte înalt diferență importantă de 10 puncte, la nivelul înalt rezultatele au fost apropiate, iar diferența cea mai mare de 20 de puncte s-a obținut la nivelul mediu între grupul martor și experimental.

7. În urma testării *creativității figurale* s-au obținut indicatori apropiați comparativ cu cei obținuți la studiile anterioare, cu unele diferențe ne semnificative. Respectiv 39% dintre sportivii începători au înregistrat indici integrali care demonstrează un grad diminuat al creativității, 41% ai sportivilor obțin indici integri care reflectă un nivel mediu și 20% s-au înregistrat indicatori ce sunt în corespundere cu nivelul sporit al creativității figurale.

8. Pentru a organiza educația diferențiată orientată spre personalitate, acest studiu a examinat trăsăturile *gândirii creative a rugbiștilor începători*, care au stat la baza creării *Programului experimental privind dezvoltarea creativității la rugbiștii începători 10-11 ani* și al identificării specificului gândirii creative a elevilor de 10-11 ani care învață în școala sportivă. La **creativitate figurativă** numărul de elevi cu potențial creativ ridicat în școli a fost 12,6% (G.M.) și, respectiv, 20,4% (G.E.). La elevii grupului martor s-a depistat lipsa celor care au reușit să realizeze modele originale -14,2%, iar cei din grupul experimental, respectiv 13%. Procentul de **creativitate verbală** la sportivii din grupul martor, nu au dinamică vizibilă în dezvoltarea creativității atât figurative, cât și verbale. Acest lucru se datorează unei anumite „stări latente”, dar totuși cei din grupul experiment la indicatorii medie și înaltă înregistrează o diferență de 4 %.

9. Rezultatele pregătirii motrice a rugbiștilor începători pe perioada experimentului pedagogic (n - 20) datele inițiale sunt omogene la grupul martor 8,50 m. și cea experimentală 8,62 m., iar cele finale diferă semnificativ ($P < 0,01$) față de testările inițiale, pentru grupul experimental ($t = 4,07$), dar și pentru grupul martor ($t = 1,05$) se constată un progres semnificativ statistic ($P < 0,05$) între indicatorii finali ai ambelor grupe. Valorile înregistrate în urma aplicării testărilor inițiale și finale pentru cele două grupe de sportivi (martor și experimental) prezintă același grad de omogenitate a rezultatelor la toate măsurătorile efectuate. Pragul de semnificație nu are valori semnificative pentru niciunul dintre indicatorii mășurați la testările inițiale. La testările finale toate cele cinci probe indică diferențe statistice semnificative ($p < 0,05$) la indicatorii finali ai ambelor grupe.

10. Aplicând Programul experimental privind dezvoltarea creativității la rugbiștii începători de 10-11 ani s-a demonstrat clar că impactul acestora asupra pregătirii tehnice a fost unul destul de eficient, unde rugbiștii începători și-au îmbunătățit majoritatea indicilor testați la acest compartiment. Cele mai semnificative creșteri s-au înregistrat în cazul însușirii pasărilor și deplasărilor, acestea de fapt fiind și elementele de bază ale jocului, în, mod special, la etapa inițială de pregătire.

11. Astfel, rezultatele cercetării au condus la **soluționarea problemei științifice importante**: identificarea bazelor teoretico-praxiologice, elaborarea și validarea *Modelului pedagogic de dezvoltare a creativității la rugbiștii începători prin metoda sinectica în cadrul antrenamentului sportiv*, fapt care a reperat valorificarea *Programului experimental privind dezvoltarea creativității la rugbiștii începători prin aplicarea metodei Sinectica*, contribuind la pregătirea sportivilor rugbiști începători.

În urma desfășurării experimentelor pedagogice cu rugbiștii începători au fost formulate un șir de recomandări cum ar fi:

- Orice echipă, inclusiv cea de începători, trebuie să dispună de un plan anual de pregătire, iar o parte componentă a acestuia va fi dezvoltarea creativității elevilor în procesul de instruire.
- Fiecare lecție de antrenament va conține mijloace specifice de dezvoltare a creativității elevilor, acestea fiind aplicate sub diferite forme, în cea mai mare parte sub formă de jocuri dinamice.
- Mijloacele pentru dezvoltarea creativității rugbiștilor începători vor fi selectate în funcție de nivelul pregătirii sportive a elevilor, aici referindu-ne la nivelul pregătirii motrice, tehnice,

teoretice, accentual fiind pus pe aplicarea metodei sinectica, adică dezvoltarea creativității colective.

- Timpul acordat pentru dezvoltarea creativității sportivilor începători va depinde, în mare măsură, de obiectivele fiecărei lecții de antrenament, dar nu va depăși 15-20 minute din timpul total al lecției de antrenament.
- Principiul aplicării mijloacelor dezvoltării creativității la rugbiștii începători va fi cel de la simplu la compus, de la ușor la greu, unde se va ține cont de complexitatea mijloacelor aplicate și de nivelul pregătirii motrice a sportivilor.
- Sportivii vor fi stimulați sub diferite forme în cazul demonstrării unui nivel înalt al creativității în diferite situații de joc.
- Pentru dezvoltarea creativității vor fi folosite mijloace nestandarde, echipament specializat selectat în funcție de obiectivele lecției de antrenament și nivelul pregătirii sportive al rugbiștilor începători.

BIBLIOGRAFIE

1. BADEA, D. Rugby, strategia formativă a jucătorului. București: Editura FEST, 2003. 164 p
2. CIORBA C. Jocuri dinamice pentru inițiere în Baschet. Chișinău, Goromont Studio, 2018, 118 p. ISBN 978-9975-134-19-4.
3. CONSTANTIN, V. Rugby, specializarea posturilor. București: Editura FEST, 2002
4. CREȚU, C. Psihopedagogia talentelor și a creativității. Curs ID volum printat și on-line. Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Secția Psihologie, an III. UAIC, Iași, 2020
5. DRAGNEA, A. Antrenamentul sportiv: Teorie și metodică. București: [s. n.], 1996. 364 p. ISBN 973-30-4703-1
6. EPURAN, M. Despre știința activităților corporale – teoria și filosofia lor. București: s.n., 2005. 104 p. ISBN 973-87158-4-9
7. GUSAC, M., ZEMȚOV, T. Activități creative ale elevilor de vârstă mică. Chișinău: Lumina, 1995. 70 p.
8. IONESCU, M. Demersuri creative în predare și învățare. Cluj-Napoca: Ed. Presa Universitară Clujeană, 2000.
9. MORARU, I. Psihologia creativității. București: Ed. Victor, 1997. 166 p. ISBN 973-97318-7-2
10. RACU, I. Creativitatea la vârsta școlară mică. În: *Psihologie. Pedagogie Specială. Asistență Socială*, 2012, nr. 27, p. 37-46. ISSN 1857-0224.
11. RĂFĂILĂ, E. Educarea creativității la vârsta preșcolară. București: Editura Aramis, 2002. 112 p. ISBN 973-8473-34-9
12. STERNBERG, R. J. Manual de creativitate. Iași: Ed. Polirom, 2005.
13. TĂBÎRȚĂ, V. Concepte actuale privind dezvoltarea capacității de forță-viteză a rugbiștilor de performanță. In: *Știința Culturii Fizice*, 2020, nr. 35(1), pp. 85-88. ISSN 1857-4114. DOI: 10.52449/1857-4114.2020.35-1.10
14. АБУД, С. Готовность к регби. / Абуд С., Хэндерсон Э., Фибери У., О’Ши Б. Дублин: Международный совет регби, 2008. 40 с.
15. ВАСИЛЬЕВ, И., А. Мотивационно-эмоциональная регуляция мыслительной деятельности: Автореф. дис. ... д-ра психол. наук. М., 1998. 41 с.
16. ВИТАЛЬЕВА, О.Г. Играем в регби. / О. Г. Витальева, В. А. Грачев, Е. П. Щукин. Красноярск, МАОУДОД «СДЮСШОР «Красный Яр», 2011. 144 с.
17. ВЫГОТСКИЙ Л.С. Воображение и творчество в детском возрасте. Психологический очерк. Книга для учителя. Москва: Просвещение, 1991. 93 с. ISBN 5-09-003428
18. ДАНИЛОВА, Е.Н., САБИНИН, Л. Т. Актуальные проблемы подготовки спортивного резерва по регби. Выпуск 7 / Под ред. В. Д. Наделяева. Красноярск: КрасГАСА, 2004. С.158-163.
19. ЖИДКОВА, Р. А. Современные методы оценивания результатов обучения // Известия ПГПУ им. В. Г. Белинского. 2012. № 28. С. 779–782.
20. ЗАГАЙНОВ, Р.М. Психология современного спорта высших достижений: Записки практического психолога. М.: Советский спорт, 2012. 292 с.
21. ИЛЬИН, И.П. Психология творчества, креативности, одаренности. Питер: Санкт Петербург, 2009. 448 с. ISBN 978-5-49807-239-5
22. КАПИЛЕВИЧ, Л.В. Физиологические методы контроля в спорте / Л. В. Капилевич, Е. В. Кошельская, Ю. П. Бредихина, В. И. Андреев. Томск: Томский политехнический университет, 2009. 172 с.
23. КУЗЬМИНА, Н. В. Акмеологическая теория повышения качества подготовки специалистов образования: Монография. М.: Исслед. центр проблем качества подгот. специалистов, 2001. 144 с. [ISBN 5-7563-0199-2](#)
24. КУРАМШИН, Ю.Ф. Теория и методика физической культуры, М.: Советский спорт, 2010. — 320 с. 2003. 464 с. ISBN 978-5-9718-0431-4.
25. КУРЫШЕВА, И. В., ШМАРЕВА, Е. А. Развитие творческого потенциала младшего школьника средствами оздоровительного плавания. Актуальные проблемы науки и

- гуманитарного образования : межвуз. сборник науч. трудов. Вып. 14 / под ред проф. В. В. Рыжова. - М. : Изд-во Русско-американского ин-та, 2009. - С. 146 - 149.
26. МАРКЕВИЧ, Е. М. Психология спортивной личности / Е. М. Маркевич, Е. Е. Ачкасов // Спорт медицина: наука и практика. Москва, 2010. № 1. С. 16-22.
 27. НАЗАРОВА, Л. Р. Развитие творческой активности учащихся основной школы в изобразительной деятельности с использованием информационных технологий: дис. ... канд. пед. наук. М., 2002. 162 с.
 28. ПИДКАСИСТЫЙ, П. И. Технология игры в обучении и развитии: учеб.пособие М. : Рос. пед. агентство, 1996. 269 с.
 29. ПЛАТОНОВ, В. Н., Спорт высших достижений и подготовка национальных команд к Олимпийским играм. Из-во: Советский спорт, 2010 310 с. ISBN 978-5-9718-0447-5
 30. Правила игры союза регби. Дублин: Международный совет регби, 2013. 210 с.
 31. Программа по регби. /Иванов В. А., Антонов Е. И.,Агафонова А. В. М.: ФиС, 2007. 67 с.
 32. Руководство для начинающих по регби - Дублин: Международный совет регби, 2008. - 16 с.
 33. САХАРОВА, М.В. Особенности подходов к разработке проекта подготовки высококвалифицированных регбистов в годичном цикле. // Сборник научных трудов молодых ученых и студентов РГАФК. М., 2000. С.47-52.
 34. Тренерская работа - уровень 1. Введение в регби. - Дублин: Международный Совет Регби, 2008. - 82 с.
 35. ХОЛОДОВ, Ж. К. Основы подготовки регбистов / Ж. К. Холодов, Б. А. Варакин, В. К. Петренчук. М.: Физкультура и спорт, 1984. 189 с.
 36. ХОЛОДОВ, Ж.К., КУЗНЕЦОВ, В.С., Теория и методика физического воспитания и спорта: Учеб. пособие для студ. высш. учеб.заведений. -2-е изд.,исир.идоп. - М.: Издательский центр «Академия», 2003. - 4S0 с. ISBN 5-7695-0853-1
 37. ЦАПЛИНА, О.В., Интеллектуальные игры как фактор когнитивного развития личности // Творчество в современном мире: человек, общество, технологии. Материалы Всероссийской научной конференции, посвященной 100-летию со дня рождения Я.А. Пономарева. Москва, 2020. С. 173–174.
 38. ROSS, A., GILL, N., CRONIN, J. The match demands of international rugby sevens. J Sports Sci. 2014; (January): 37-41. doi:10.1080/02640414.2014.979858.
 39. TORRANCE, E.P. Tests of creative thinking. New Jersey, 1968.
 40. KAUFMAN, J.C., STERNBERG, R. The Cambridge handbook of creativity. Cambridge Univ. Press, 2012. Online ISBN 9780511763205.

LISTA PUBLICAȚIILOR AUTORULUI

Articole în reviste științifice:

în reviste din străinătate recunoscute

1. BULAI, V., BUDEVICI-PIUIU A. *Pilot study regarding the model of adapted creative team in performance sport. In: Sport și Societate, Vol. 18, Iași, 2018, p. 7-10. ISSN 1582-2168, e - ISSN 2344-3693 <https://sportsisocietate.ro/articol/427>*
în reviste din Registrul Național al revistelor de profil
2. BULAI V. *Studiu experimental privind manifestarea creativității la rugbiștii începători (10-11 ani) prin Testul Torrance = Experimental study on the manifestation of creativity in beginner rugby (10-11 years) through the Torrance Test. În: Știința culturii fizice, nr. 36/2, 2020, p. 132-143. <https://doi.org/10.52449/1857-4114.2020.36-2.08>*
3. BULAI V. *Dezvoltarea creativității copiilor care practică rugby în cadrul școlilor sportive = Developing the creativity of children who practice rugby in sports schools. În: Știința culturii fizice, nr. 37/1, 2021, p. 128-135. <https://doi.org/10.52449/1857-4114.2021.37-1.10>*

Articole în culegeri științifice:

4. BUDEVICI-PIUIU A., BULAI V. *Stimularea creativității în jocul rugby 7 prin metoda sinectică. În: Cultura fizică: probleme științifice ale învățământului și sportului: Materialele Conferinței științifice internaționale a doctoranzilor. Chișinău: USEFS, 2012, p. 29-33. ISBN 978-9975-4425-0-3.*
5. BULAI V., BUDEVICI-PIUIU A. *Dezvoltarea atitudinii pozitive a elevilor prin educație fizică și sport. În: Simpozionul național științifico-practic "Promovarea valorilor sportului național în comunitatea școlară prin metodele de bune practici". Chișinău: Valinex, 2019, p. 52-61. ISBN 978-9975-131-80-3*
6. BULAI V. *Stimulating creativity in the game of rugby 7 through the synectic method. In: Middle East International Conference on Contemporary Scientific Studies-V. Proceedings book. Volume III. Ankara, Turkey, March 27-28, 2021, p. 261-265. ISBN 978-625-7898-38-6*

Lucrări științifico-metodice, didactice

7. BUDEVICI-PIUIU A., BULAI V. *Ghid teoretico-practic privind dezvoltarea creativă a sportivilor începători (rugbiști) în cadrul lecțiilor de antrenament Chișinău: USEFS, 2019 (Tipogr. "Valinex"). 118 p. ISBN 978-9975-131-81-0*
8. BUDEVICI-PIUIU A., BULAI V., STRATULAT S. *Managementul organizațiilor de educație fizică și sport. Chișinău: S.n., 2021 (Tipogr. "Valinex"). 244 p. ISBN 978-9975-68-423-1*
9. BULAI V.V, BUNESCU V., BUDEVICI-PIUIU A. *Pregătirea psihologică a sportivilor de performanță Îndrumar metodic. Chișinău, 2023, „Valinex”.-222 p. ISBN 978-9975-68493-4*

CAPITOLE ÎN CĂRȚI

10. BULAI V. *Managementul antrenamentului sportiv la rugby 7 prin stimularea creativității (metoda sinectică). În: Evoluția științei managementului culturii fizice în Republica Moldova. (Culegere de rezumate științifice). Chișinău: Valinex, 2012. – pp. 288-314. ISBN 978-9975-68-183-4.*

ADNOTARE

BULAI Veceaslav. Dezvoltarea creativității la rugbiștii începători în cadrul antrenamentului sportiv. Teză de doctor în științe ale educației, Chișinău, 2024

Structura tezei: introducerea, trei capitole de bază, concluziile generale și recomandări, bibliografie 184 titluri, 4 anexe, 130 pagini text de bază, 51 figuri, 13 tabele.

Publicații la tema tezei: Rezultatele obținute sunt publicate în 10 lucrări științifice (ghid metodologic, articole în reviste de profil, 4 comunicări la conferințe internaționale).

Cuvinte-cheie: rugbiști începători, creativitate, abilități creative, antrenament sportiv, performanță, metode creative, metoda sinectică, pregătire motrice, pregătire tehnică.

Scopul cercetării: stabilirea demersurilor teoretice și metodologice de dezvoltare a creativității la rugbiștii începători.

Obiectivele cercetării: studierea teoriei și practicii dezvoltării creativității la rugbiștii începători în cadrul antrenamentului sportiv; conceptualizarea modelului de echipă creativă adaptată (ECA); constatarea nivelului de dezvoltare a creativității la rugbiștii începători; elaborarea Programului experimental privind dezvoltarea creativității la rugbiștii începători prin aplicarea metodei Sinectica; validarea experimentală a eficienței Programului experimental de dezvoltare a creativității la rugbiștii începători prin aplicarea metodei Sinectica.

Noutatea și originalitatea științifică a cercetării constă în conceptualizarea *modelului de echipă creativă adaptată* ca strategie de dezvoltare a creativității rugbiștilor începători și *Modelului pedagogic de dezvoltare a creativității la rugbiștii începători prin metoda sinectica în cadrul antrenamentului sportiv*; elaborarea și valorificarea *Programului experimental de dezvoltare a creativității la rugbiștii începători prin aplicarea metodei Sinectica*; structurarea antrenamentelor sportive dint punct de vedere teoretic și metodologic; determinarea conținuturilor necesare pentru dezvoltarea creativității la rugbiștii începători (Ghid teoretico-practic privind dezvoltarea creativă a sportivilor începători (rugbiști) în cadrul lecțiilor de antrenament).

Rezultatele obținute care au contribuit la soluționarea problemei științifice: identificarea bazelor teoretico-praxiologice, elaborarea și validarea *Modelului pedagogic de dezvoltare a creativității la rugbiștii începători prin metoda sinectica în cadrul antrenamentului sportiv*, fapt care a reperat valorificarea *Programului experimental de dezvoltare a creativității la rugbiștii începători prin aplicarea metodei Sinectica*, contribuind la pregătirea sportivilor rugbiști începători.

Semnificația teoretică a lucrării rezidă din definirea noțiunilor de creativitate, creativitatea sportivilor rugbiști; din identificarea aspectelor teoretice ale reperelor conceptuale ale cercetării; din analiza teoretică a opiniilor, viziunilor, concepțiilor în domeniul creativității, antrenamentului sportiv, jocului de rugby; din dezvăluirea caracteristicilor conținuturilor dezvoltării abilităților creative a rugbiștilor începători în procesul de antrenament; din determinarea nivelurilor de formare a abilităților creative la rugbiștii începători.

Valoarea aplicativă a lucrării este reprezentată de elaborarea și implementarea modelului de echipă creativă adaptată, contribuind la creșterea nivelului de formare a abilităților creative a rugbiștilor începători în procesul de pregătire sportivă; valorificarea și validarea praxiologică a Programului experimental privind dezvoltarea creativității la rugbiștii începători.

Implementarea rezultatelor științifice s-a realizat cu specialiștii din domeniu, profesori de educație fizică din Chișinău, antrenori și sportivi de performanță, sportivii rugbiști din carul ȘSSAR din Chișinău.

АННОТАЦИЯ

БУЛАЙ Вячеслав. Развитие творческих способностей начинающих регбистов в спортивной тренировке. Докторская диссертация в области педагогических наук, Кишинев, 2024 г.

Структура диссертации: введение, три основные главы, общие выводы и рекомендации, библиография 184 наименования, 4 приложения, 130 страниц основного текста, 51 рисунок, 13 таблиц.

Публикации по теме диссертации: Полученные результаты опубликованы в 10 научных работах (методическое пособие, статьи в специализированных журналах, 4 сообщения на международных конференциях).

Ключевые слова: начинающие регбисты, креативность, творческие способности, спортивная подготовка, результативность, творческие методы, синектический метод, двигательная подготовка, техническая подготовка.

Цель исследования: установление теоретико-методических подходов к развитию творческих способностей начинающих регбистов.

Задачи исследования: Изучение теории и практики развития творческих способностей у начинающих регбистов в процессе спортивной тренировки; концептуализация модели адаптированной творческой группы (АКА); выяснение уровня развития творческих способностей у начинающих регбистов; разработка экспериментальной Программы по развитию творческих способностей начинающих игроков в регби; экспериментальное подтверждение эффективности Экспериментальной программы развития творческих способностей начинающих регбистов.

Новизна и научная оригинальность исследования заключаются в: концептуализации модели творческого коллектива, адаптированной как стратегия развития творческих способностей начинающих регбистов и Педагогической модели развития творческих способностей у начинающих регбистов в спорте. Разработка и внедрение экспериментальной Программы развития творческих способностей начинающих регбистов; структурирование спортивной подготовки с теоретико-методической точки зрения; определение содержания, необходимого для развития творческих способностей у начинающих регбистов (Теоретико-практическое пособие по творческому развитию начинающих спортсменов (регбистов) на тренировочных занятиях).

Полученные результаты способствовали решению научной проблемы: выявлению теоретико-психологических основ, разработке и обоснованию Педагогической модели развития творческих способностей начинающих регбистов в спортивной тренировке определило актуальность Экспериментальной программы по развитию творческих способностей у начинающих регбистов, способствующей подготовке начинающих спортсменов-регбистов.

Теоретическая значимость работы заключается в определении понятий творчества, творчества спортсменов-регбистов; от выявления теоретических аспектов концептуальных ориентиров исследования; от теоретического анализа мнений, видений в области творчества, спортивной подготовки, игры в регби; от выяснения раскрытия особенностей содержания развития творческих способностей начинающих регбистов в тренировочном процессе; от определения уровня сформированности творческих способностей у начинающих регбистов.

Прикладная ценность работы заключается в разработке и внедрении адаптированной творческой группы (АКА), способствующей повышению уровня тренированности творческих способностей начинающих регбистов в процессе спортивной подготовки; апробация и психологическое обоснование экспериментальной Программы развития творческих способностей начинающих игроков в регби.

Внедрение научных результатов осуществлялось совместно со специалистами в данной области, преподавателями физкультуры, тренерами и спортсменами, воспитанниками по регби из ССШАР города Кишинева.

ANNOTATION

BULAI Veceaslav, The development of creativity in beginner rugby players in sports training through. PhD thesis in education sciences, Chisinau, 2024

Thesis structure: introduction, three basic chapters, general conclusions and recommendations, references 184 titles, 4 appendices, 130 pages of basic text, 51 figures, 13 tables.

Publications on the thesis topic: The results obtained are published in 10 scientific works (methodological guide, articles in specialized journals, 4 communications at international conferences).

Keywords: beginner rugby players, creativity, creative skills, sports training, performance, creative methods, synectics method, motor training, technical training.

The purpose of the research: establishing the theoretical and methodological approaches for developing creativity in beginner rugby players.

The objectives of the research: Studying the theory and practice of developing creativity in beginner rugby players during sports training; conceptualizing the adapted creative team (ACT) model; ascertaining the level of creativity development in beginner rugby players; the elaboration of the experimental Program regarding the creativity development in beginner rugby players; experimental validation of the Experimental Program effectiveness for the development of creativity in beginner rugby players.

Scientific novelty and originality of the research consists in: conceptualization of *the adapted creative team model* as a strategy for developing in the beginner rugby players the creativity and *the Pedagogical Model for developing creative skills in beginner rugby players through in sports training*; elaboration and valuing *The experimental program on the creativity development in beginner rugby players*; structuring sports training from a theoretical and methodological point of view; determining the contents necessary for developing in the beginner rugby players the creativity through (Theoretical and practical guide on the creative development of beginner athletes (rugby players) during training lessons).

The results obtained that contributed to the solution of the scientific problem: identification of theoretical-praxiological bases, elaboration and validation of *the pedagogical model for developing creativity in beginner rugby players through in sports training*, which identified the value of *the experimental program on developing creativity in beginner rugby players*, contributing to the beginner rugby athletes training.

The theoretical significance of the work lies from the definition of the creativity, rugby athletes creativity notions; the identification of the theoretical aspects of the conceptual guidelines of the research; the theoretical analysis of opinions, views in the field of creativity, sports training, rugby game; the elucidation in revealing the content characteristics of developing in beginner rugby players the creative skills during training process; determining levels of creative skill training in beginner rugby players.

The applicative value of the work is represented by the development and implementation of the adapted creative team model, contributing to the increase in the level of training of the creative skills of beginner rugby players in the sports training process; valorisation and praxeological validation of the experimental Program regarding the development of creativity in beginner rugby players.

Implementation of scientific results was realized with specialists in the field, physical education teachers from Chisinau, coaches and performance athletes, rugby athletes from the SSSAR Chisinau.

BULAI Veaceslav

**DEZVOLTAREA CREATIVITĂȚII LA RUGBIȘTII ÎNCEPĂTORI
ÎN CADRUL ANTRENAMENTULUI SPORTIV**

Specialitatea: 533.04. Educație fizică, sport, kinetoterapie și recreație

Rezumatul tezei de doctor în științe ale educației

Aprobat spre tipar: 20.01.2024

Formatul hârtiei 60×84 1/16

Hârtie ofset. Tipar ofset

Tirajul 30 ex.

Coli de tipar 2,0

Comanda 21

**Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport
MD-2024, Republica Moldova, Chișinău, str. A. Doga, 22**